

פרשת אֶחָרֵי מוֹת — וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵדוֹ בֵּיתוֹ

נאמר בפרשה על עבודת הכוהן הגדול ביום כיפור "וְהִקְרִיב אֶהָרֶן אֶת פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ, וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵדוֹ בֵּיתוֹ" (טז ו), ובהמשך (טז יא) חוזרת התורה שוב על אותו פסוק. מהכפילות של מילים אלה למדו רבותינו שאהרן הכוהן הגדול מתוודה על פר החטאת פעמיים: פעם ראשונה עליו ועל אשתו ("בֵּיתוֹ" במובן המצומצם), ופעם שנייה עליו ועל הכוהנים ("בית אהרן", המובן הרחב של "בֵּיתוֹ"). רק לאחר שהכוהן הגדול מתוודה על עוונותיו ועל עוונות ביתו, הוא נקי מעוונות ויכול לכפר על אחרים, ככתוב בהמשך (טז יז): "וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵדוֹ בֵּיתוֹ, וּבְעֵד פֶּל קַהֲל יִשְׂרָאֵל".

נשאלת השאלה: איך הווידוי של הכוהן הגדול מועיל לאחרים? הרי נאמר ב"זוהר" (חלק ג דף רלא א) שכשאדם מפרט את חטאיו בווידוי, נמסר דינו ישירות לפני הקב"ה, ואין בכוחם של המקטרגים להרע לו, ולכן ניתן להקל בדינו. אם כן, כיצד יכול הווידוי של אהרן הכוהן לכפר על חטאי אחרים, על אשתו ועל הכוהנים?

אפשר להסביר זאת על פי דברי רבי מנחם המאירי ("חיבור התשובה", מהדורת תשל"ו, עמ' 546) שכאשר מתוודה הכוהן הגדול, שהוא המנהיג הרוחני של עם ישראל, הוא מעורר את כולם ומשפיע עליהם לשוב אל ה' ולהתוודות על כל עוונותיהם.

הסבר אחר לכך שהתשובה והווידוי של הכוהן הגדול מועילים לכל ישראל, כותב רבי מאיר דן פלוצקי בספרו "כלי חמדה" (ויקרא, קונטרס אחרון אות כה), שהכוהן הגדול מקושר נפשית לנפשות כל ישראל, וליבו – לב ישראל, ולכן דיבורו של הכוהן הגדול נחשב כדיבור של כלל ישראל. אפשר להוסיף שדווקא ביום הכיפורים, שבו מתעוררת מאוד אהבת ישראל, אז מגיע הכוהן הגדול לדרגה כל כך גבוהה באהבת ישראל עד כדי כך שהוא יכול להתוודות עליהם ולכפר עליהם.

הדבר הראשון שמספרת לנו התורה על אהרן הכוהן זה על האהבה והאחוה שלו. כאשר נשלח משה להוציא את עם ישראל ממצרים הוא סרב לקבל את השליחות, וביאר רש"י שהגורם לסירובו היה החשש של משה מפגיעה בכבודו של אהרן אחיו הגדול. אמר הקב"ה למשה שלא ידאג, אהרן לא יקנא בו, אלא "וְנִרְצָף וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ" (שמות ד יד) – השמחה שלו על הצלחת משה תהיה אמיתית, וגם בליבו הוא ישמח. לפעמים אדם מראה בחיצוניות שלו שהוא שמח בהצלחת השני, אבל בתוכו הוא מקנא; אבל שמחתו של אהרן הייתה אמיתית ושלמה.

על כך כותב רש"י, שבזכות שמחה זו זכה אהרן לתכשיט החושן שהיה נתון על ליבו, ככתוב (שמות כח ל):
"וַנִּתֵּן אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִים, וְהָיוּ עַל לֵב אֶהֱרֹן כְּבָאוֹ לִפְנֵי ה', וְנִשָּׂא אֶהֱרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לִפְנֵי ה' תְּמִיד" ("שמות רבה" ג).

המידה הזאת של ראיית הטוב אצל האחר ושמחה בשמחת הזולת בלי לקנא היא זו שאפשרה לאהרן ולכוהנים הגדולים שמזרעו להתוודות ולכפר גם על אחרים.
מעלה זו ממשיכה להתקיים אצל כל בני אהרן: אדם שחוטא ומביא קורבן חטאת לכפרה, צריכים הכוהנים לאכול את בשר קורבן החטאת בעזרה, ובאכילתם מתכפר למקריב. הכיצד? באהבת ישראל שיש בלב כל כוהן, הוא מרגיש עצמו שותף מלא לכאבו וצערו של המקריב, ולרצונו לשוב ולהתקרב אל ה', וכך הוא מצליח לכפר עליו.

גם בימינו, כשעדיין לא זכינו לחידוש עבודת הקורבנות, נותרה בידי הכוהנים עבודת קודש אחת, ובה ישנו ביטוי מעשי לאהבת ישראל שלהם: הם מצווים לברך את עם ישראל "באהבה", כלשון הברכה "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה". וב"מגן אברהם" (על "שולחן ערוך" אורח חיים סימן קכח סעיף קטן יח) ביאר שהטעם שמברכים "באהבה" הוא משום שכתוב בזוהר (חלק ג דף קמז ב) שכל כוהן שלא אוהב את העם או העם אינו אוהב אותו – לא יישא את כפיו, שנאמר (משלי כב ט): "טוב עֵין הוּא יְבָרְךָ – אֵל תִּקְרָא יְבָרְךָ" אלא "יְבָרְךָ". ומסיק מזה הרב אפשטיין בספרו "ערוך השולחן" (שם סעיף כא), שבזמן ברכת כוהנים יקבל הכוהן לאהוב את הציבור, וכן הציבור יקבלו לאהוב את הכוהנים.

כל ישראל נחשבים כוהנים, ככתוב: "וְאֵתֶם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתּוֹת פְּהִנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ" (שמות יט ו), ולכן נהגו ברוב עדות ישראל בימינו לומר את פסוקי ברכת הכוהנים לאחר ברכות התורה בכל בוקר (סידור "עולת ראייה").
גם מעלת הכוהנים באהבת ישראל צריכה להיות נחלת כל יהודי, וביטוי לכך נתנה התורה בציווי "וְאֶהְבֶּתְךָ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" (ויקרא יט ו), וכך לימד הלל הזקן שכל אחד צריך לשאוף להיות "מתלמידיו של אהרן: אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א יב).

אומרים בשם האר"י ז"ל, רבי יצחק לוריא, שמצנות "וְאֶהְבֶּתְךָ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" מתקיימת בשלמות רק בין איש לאשתו. המחשה לאהבה זו מצאנו אצל הצדיק הירושלמי, רבי אריה לנין: כאשר כאבה לאשתו הרגל, והם הגיעו לרופא, אמר הרב: "הרגל של אשתי כואבת לני!"

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי
לש"י

סיני
פזמונים

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

הלוואי ונזכה ליישם את הדברים שהיה רבי אריה לנין רגיל לומר: "אהבת ישראל – יסוד גדול בתורה. אך אין לצאת ידי חובה במחשבה בלבד, אלא בהרגשה פנימית הנוגעת עד הלב, ובפעל ממש".